

НАРЕДБА № 9 от 23.09.2004 г. за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при експлоатация и поддържане на водоснабдителни и канализационни системи

Издадена от министъра на труда и социалната политика, обн., ДВ, бр. 93 от 19.10.2004 г., в сила от 20.04.2005 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) С наредбата се определят минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) при експлоатация и поддържане на водоснабдителни и канализационни системи (ВКС).

(2) Наредбата се прилага на всички работни места съгласно чл. 2 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд (ЗЗБУТ) при експлоатация и поддържане на ВКС.

(3) Специфичните изисквания за осигуряване на ЗБУТ по видове работи и видове системи са дадени в приложения № 1 - 5.

Чл. 2. При експлоатация и поддържане на ВКС изискванията на наредбата се изпълняват съвместно с изискванията на Наредба № 7 от 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване, Наредба № 2 от 2004 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на строителни и монтажни работи, Наредба № 2 от 1979 г. по безопасността на труда при производството и работата с хлор, както и изискванията на другите нормативни актове по безопасност и здраве при работа.

Чл. 3. Работодателят е длъжен да предприеме всички необходими мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при експлоатацията и поддържането на ВКС.

Чл. 4. Изискванията на наредбата могат да бъдат допълвани и конкретизирани с ръководства или кодекси за добра практика, съвместно приети от браншовите или отрасловите структури на организациите на работодателите и на работещите.

Чл. 5. Работодателят разработва отделни инструкции за ЗБУТ при експлоатация и поддържане на ВКС по видове работи и системи, машини и съоръжения, опасни химични вещества и в други случаи по негова преценка.

Раздел II

Общи изисквания

Чл. 6. Работодателят е длъжен да има разработен план за предотвратяване и ликвидиране на аварии и пожари, включващ и защита от аварии при дейности с опасни химични вещества и препарати.

Чл. 7. При използване на работно оборудване, лични предпазни средства, продукти и вещества се спазват указанията и/или инструкциите на производителя за безопасна експлоатация.

Чл. 8. При производствено обучение или практика на ученици и/или студенти на работните места се определят отговорници за осигуряване на ЗБУТ от предприятието и учебното звено и се извършва необходимият инструктаж.

Чл. 9. (1) Стационарните метални площадки, стълбите и предпазните парапети се поддържат в изправност, периодично се почистват и защитават против корозия и се предприемат мерки срещу подхлъзване.

(2) Мостовете за преминаване над водоснабдителни и канализационни съоръжения (тръбопроводи, биобасейни, утаители и др.), както и междинни площадки в шахти, кладенци и арматурни камери се обезопасяват против падане чрез достатъчно високи ограждения, изградени най-малко от защитна бордова лента за крака, главно перило за ръце и средно перило за ръце или чрез еквивалентно алтернативно решение.

Чл. 10. Преди започване на ремонт на водоснабдителни и/или канализационни системи, които са в близост до жп линии, тръбопроводи (водо-, паро-, газопроводи и др.) и електропроводи с високо или ниско напрежение се взема писмено съгласие на собственика или на експлоатационното дружество на съответните проводи и съоръжения.

Чл. 11. (1) При преглед, ремонт, почистване, дезинфекция или техническа проверка на ВКС се предприемат следните мерки срещу падане:

1. ограждане и означаване с предупредителни знаци, а при ограничена или намалена видимост и през

тъмната част на денонощието със светлинна сигнализация или допълнително насочено осветление на всички отвори преди отварянето на капаците или решетките на шахтите;

2. поставяне на предпазни ограждения, предупредителни знаци и осветени знаци в случай на изкопни работи на път или улица.

(2) Шахти се отварят с изправни инструменти, приспособления и повдигателни уредби. Забранено е повдигането на капаците на шахтите чрез вкарване на ръцете под тях.

Чл. 12. (1) В помещения към резервоари за изгниване на утайки, резервоари за газ, както и в помещения за съхранение и работа с хлор се осигурява непрекъснат контрол и сигнализиране за поява на опасни и/или взривоопасни концентрации на газове и за недостиг на кислород.

(2) В хлораторните станции се изграждат и/или монтират дегазационни съоръжения в случай на авария с хлор.

Чл. 13. (1) При работа на пътно платно работещите задължително ползват облекло с ярък цвят и светлоотразителни ленти.

(2) Работещите на обекти извън територията на предприятието се снабдяват с преносими санитарни чанти (аптечки).

Чл. 14. Работа в изкопи и/или каптажи на термални води се допуска само след пълното им изчерпване или отвеждане и след проверка със специализирани средства за измерване за отсъствие на опасна или взривоопасна концентрация на газове с цел осигуряване на безопасна работна среда.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Водоснабдителни и канализационни системи" са мрежите, арматурите и съоръженията за водовземане, събиране, резервиране, отвеждане, изпомпване, пречистване, дезинфекция, транспортиране и разпределение съответно на питейни или отпадъчни (вкл. дъждовни) води.

2. "Работодател" е лицето, определено в допълнителните разпоредби на Закона за здравословни и безопасни условия на труд .

3. "Работещ" е лицето, определено в допълнителните разпоредби на Наредба № 7 от 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване .

4. "Ограничено пространство" е всяко място (шахта, камера, резервоар, кладенец, закрит канал, тръбопровод, колектор, силос и др.), в което поради затворения му характер се появява предвидима опасност.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредбата се издава на основание чл. 276, ал. 1 от Кодекса на труда .

§ 3. Наредбата влиза в сила шест месеца след обнародването и в "Държавен вестник".

Приложение № 1
към чл. 1, ал. 3

Работа в ограничени пространства

1. Към работа в ограничени пространства се пристъпва след извършване на подробна оценка на риска, свързан с влизане или работа в тях, и само когато работата не може или не е подходящо да бъде извършена отвън.

2. Оценката на риска отчита следните възможни предвидими опасности при работа в ограничени пространства:

2.1. липса или недостиг на кислород;	2.2. наличие на опасен газ, дим или пара;
2.3. пожар и/или експлозии;	2.4. остатъчни вещества по вътрешните повърхности, които биха могли да се срутят и/или изпуснат газове, димове и/или пари;
2.5. високи температури, водещи до повишаване на телесната температура;	2.6. удавяне вследствие на внезапен достъп или наличие на течности;
2.7. твърди материали, които наличните течности носят;	2.8. привнесени опасности (следствие заваряване, изолационни работи и др.);
2.9. всяка друга предвидима опасност, която води до риск на работното място.	

3. За осигуряване на ЗБУТ в ограничени пространства работодателят:

3.1. идентифицира чрез извършване на оценка на риска;	3.2. води регистър за местоположението
---	--

и предвидимите опасности вограничените пространства на територията на предприятието;

3.3. предприема необходимите мерки за ограничаване на достъпа в тях нанеупълномощени лица;

3.4. осигурява подходящи и достатъчни средства и човешки ресурси заспасяване на работещите в ограничените пространства;

3.5. с вътрешна заповед определя ограничените пространства, за които сеизисква издаване на разрешение за работа в тях, формата и съдържанието надокумента;

3.6. осигурява подходящо обучение на работещите в ограниченипространства.

4. При невъзможност да се избегне влизането в ограничено пространствокогато няма опасен или взривоопасен газ в него, работодателят съобразноизвършената оценка на риска предприема необходимите превантивни мерки заосигуряване на ЗБУТ, които могат да включват:

4.1. преустановяване на технологичното захранване, изпразване иизолиране, където това е необходимо и възможно;

4.2. измерване и контрол на въздушната среда със специализиранисредства за отсъствие на опасна или взривоопасна концентрация на газове вограниченото пространство преди и по време на работа;

4.3. предварително проветряване чрез ревизионни шахти или резервнилюкове, когато има такива;

4.4. при необходимост принудително вентилиране по време на работа;

4.5. поставяне на оградения, знаци и табели;

4.6. определяне на дежурни наблюдатели извън ограниченото пространствос цел осъществяване на комуникация и оказване на помощ на работещите вограниченото пространство; наблюдателите периодично се осведомяват засъстоянието на работещите в ограниченото пространство; броят нанаблюдателите се определя в зависимост от конкретните условия и дължината наработния участък; свободният край на спасителните въжета, прикачени къмспасителните пояси, трябва да бъде осигурен извън ограниченото пространствопод контрола на дежурния наблюдател;

4.7. осигуряване на необходимите инструменти и осветление съобразноконкретните условия на средата, като в условия на запалима средаинструментите трябва са неискрообразуващи;

4.8. осигуряване на лични предпазни средства (защитно облекло и обувки,изолиращи дихателни апарати за спасяване при авария, каски, спасителнооборудване, вкл. колани и въжета, и др.) и приспособления (напр. трипод);

4.9. оказване на първа долекарска помощ в случай на авария или призлополука;

4.10. поставяне на съответните капаци, решетки и люкове следприключване на различните видове работи така, че плътно да покриват отворите;

4.11. почистване и, където се изисква, дезинфекциране на замърсенитеплощи около входа на ограниченото пространство;

4.12. други мероприятия в зависимост от спецификата на ограниченотопространство и дейността, която се извършва в него.

5. Разрешението по т. 3.5 се издава за всяко ограничено пространство отупълномощен ръководител на обекта, след като се е убедил, че са предприетинеобходимите мерки съгласно т. 4, и съдържа:

5.1. местоположение на ограниченото пространство;

5.2. описание на работите, които ще се извършват;

5.3. списък на предприетите мерки за осигуряване на ЗБУТ;

5.4. дата, час и брой на лицата, влизащи и излезли от ограниченотопространство;

5.5. срок на валидност на разрешението;

5.6. друга необходима информация по преценка на работодателя и/илиръководителя на обекта.

6. Не се допуска:

6.1. проверка за наличие на газ с открит пламък;

6.2. тютюнопушене, както и носене на запалки и кибрити.

7. Лицата, влизащи и работещи в ограниченото пространство, преминаватпървоначално и ежегодно обучение за работа в ограничени пространства.

8. Не се допускат работници в шахтите, когато в тях се спускат илииздигат товари.

9. При извършване на оглед или ремонт във вътрешността на шахти ишахтови кладенци без междинни площадки или проходи се допуска влизането самона един работник.

Приложение № 2

към чл. 1, ал. 3

Работа с химични вещества и препарати за дезинфекция

1. Работодателят изработва инструкция за осигуряване на ЗБУТ при работас химични вещества и препарати за дезинфекция (ХВПД). Инструкциятасъответства на рисковете, произтичащи от използваните ХВПД, като включва:

1.1. изискванията от информационните листове за безопасност;

1.2. специфични технологични изисквания и правила за безопасна работа;

1.3. средства за контрол на въздушната среда;

1.4. максимално допустими безопасни количества за съхранение наработното място и в складовете;

1.5. действия в аварийна ситуация.

2. Помещенията за съхранение и работа с ХВПД се проветряват и/иливентилират съобразно вида на помещението и на ХВПД с цел осигуряване на чиствъздух.

3. Работещите с газ хлор ежегодно преминават обучение и изпит забезопасна работа с него.

4. Не се допускат неупълномощени и необучени лица в хлораторнитепомещения и в складовете за хлор или други ХВПД.

Приложение № 3

към чл. 1, ал. 3

Водоснабдителни мрежи и съоръжения

1. Водоснабдителни мрежи

1.1. При центроването на тръбите е забранено да се

проверява луфтът между тях с ръце. Луфтът се проверява само с шаблон. 1.2. Краищата на изпитван участък от водопровод се затварят сигурно и стабилно. 1.3. Когато водопроводният участък е под налягане не се допуска: 1.3.1. влизане в изкопа; 1.3.2. стоене зад затворените краища на изпитвания участък; 1.3.3. притягане на болтовете на фланшовите съединения и преглеждане на арматурите. 1.4. При необходимост водопроводът се наблюдава от безопасно разстояние. 1.5. В изкоп се влиза, когато тръбите не са под налягане. 1.6. През време на изпитването на тръбопроводи не се допускат външни лица в района на изпитвания участък.

2. Водоснабдителни съоръжения 2.1. Преглед и/или ремонт на водоземните съоръжения от язовири и езера в частта им, която се намира под вода, се извършва от обучени и правоспособни водолази. 2.2. Преглед и/или ремонт на водните камери на шахти и водоемите се извършва след осигуряване на защита от падане и удавяне, спиране на водоподаването и изпускане на водата от тях. 2.3. При невъзможност за изпълнение на условията по т. 2.2 работата се извършва от обучени и правоспособни водолази. 2.4. Водопроводни тунели, дюкери и деривационни канали се преглеждат и ремонтират след спиране на притока на вода и изпускането ѝ от тях.

Приложение № 4
към чл. 1, ал. 3

Канализационни мрежи и съоръжения

1. При ръчно почистване на дъждоприемни шахти или дренажни канали участъкът предварително се сигнализира с пътни знаци.
2. След приключване на работа в канализационни мрежи и съоръжения инструментите, приспособленията, личните предпазни средства и специалното работно облекло се почистват и при необходимост дезинфекцират.
3. Забранява се отнасяне на специалното работно облекло по домовете.

Приложение № 5
към чл. 1, ал. 3

Пречиствателни станции

1. Открити съоръжения за транспортиране и пречистване на питейни и отпадъчни води (утайтели, шахти, резервоари и други) се ограждат с предпазни парапети, когато височината на борда е по-малко от 1 m от земната повърхност за предпазване от падания.
2. Отпадъците от решетките се събират в специален съд и се дезинфекцират с подходящ дезинфектант.
3. Изваденият пясък от пясъкосъбирателите се дезинфекцира или промива преди извозване. Не се допуска използването му за строителни цели без подходяща обработка.
4. Не се допуска извършването на ремонтни работи по газопроводите и резервоарите за изгниване на утайки с искрообразуващи инструменти при наличието на газ в системите и района на газопроводите.